

CHKO nebo NP?

aneb rozdíly z pohledu naší legislativy

Dostává se Vám do ruky materiál, který má za cíl ve stručném přehledu zhodnotit a srovnat pravidla využívání území z pohledu ochrany přírody v CHKO a NP.

Pro běžného občana, který bydlí na území CHKO/NP a nebo na tomto území vlastní rekreační nemovitost, jsou důležité především otázky, které se týkají výstavby a oprav nemovitostí, dále pohybu v krajině a využívání lesa pro rekreaci a v neposlední řadě obhospodařování pozemků. Tato pravidla vychází ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „Zákon“).

Nejčastější dotazy směřují na výstavbu v chráněném území. Správa CHKO stejně jako správa NP je dotčeným orgánem ochrany přírody v řízení vedeném stavebním úřadem. **Pro většinu stavebních činností je tedy nutné jako podklad pro územní/stavební řízení získat závazné stanovisko správy CHKO/NP.** Toto stanovisko je nutné i pro terénní úpravy.

Výjimkou, kdy není potřeba závazné stanovisko, je zastavěné území obce ve IV. zóně CHKO, pokud má tato obec schválenou územně plánovací dokumentaci se zpracovaným stanoviskem správy CHKO. Tato výjimka se v současné době týká i části obce Doubice, která je uvažovaná v návrhu rozšíření NP (viz § 44 Zákona). To ovšem neznamená, že nebude nutné jiné vyjádření nebo souhlas dle Zákona, např. povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, nebo výjimka z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů. Vždy se tedy vyplatí kontaktovat příslušnou správu se žádostí o sdělení potřebných dokladů a povolení ke konkrétní činnosti.

Dále jsou v přehledné tabulce vyjmenovány nejdůležitější zákazy a omezení, se kterými se lze v CHKO/NP setkat.

Pokud vám tento materiál neodpověděl na Vaši otázku, prosím neváhejte nás kontaktovat na níže uvedené adrese nebo vás rádi uvidíme u nás na Správě NP České Švýcarsko v Krásné Lípě.

kontaktní údaje:

Správa NP České Švýcarsko
Pražská 457/52, 407 46 Krásná Lípa
e-mail: n.park@npcs.cz
tel.: 412 354 050
fax: 412 354 055

Vypracovala: Jana Holešinská, j.holesinska@npcs.cz

Zákazy uvedené v § 16 a § 26 Zákona

Zákaz:	NP	CHKO
- tábořit a rozdělovat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody ¹	✓	✓
- sbírat rostliny kromě lesních plodů či odchytávat živočichy, není-li stanoveno jinak v tomto zákoně, bližších ochranných podmínkách či návštěvním řádu národního parku ²	✓	✗
- vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací	✓	✓
- hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch ³	✓	platí pouze na území I. a II. zóny

Pozn.: ✓ zákaz v daném území platí   ✗ zákaz v daném území neplatí

Kromě výše uvedených uvádí zákon, kterým byl NP České Švýcarsko zřízen (č.161/1999 Sb.), další podmínky činností. Jedná se např. o tyto zákazy (celé znění viz závěr materiálu):

- zákaz zasahovat do přirozeného vývoje skaních útvarů
- zákaz nocování ve volné přírodě
- zákaz používat hospodářských zvířat k tahu a jezdit na nich mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená Správou; tento zákaz se nevztahuje na běžné obhospodařování pozemků se souhlasem jejich vlastníka či nájemce; (Správa NP vyhradila tzv. hipostezky pro umožnění pohybu koní na území NP, kromě jiného i v okolí Doubice)

¹ přestože zákon uvádí zákaz **rozdělování ohně** na celém území NP/CHKO lze i podle výkladu MŽP toto ustanovení smysluplně uplatňovat pouze na nezastavěných pozemcích: nejčastějšími případy jsou ohně při táboření, ohně při pálení kletu v lese nebo ohně při pálení odpadu ze zahrad, polí; **není tedy smyslem ochrany přírody postihovat rozdělávání ohně na Vaší zahradě za účelem opečení buřta nebo grilování s přáteli**

² **sběr lesních plodů** (borůvky, houby apod.) je možný na celém území NP, výjimkou je první zóna, kam je omezen přístup pouze po turisticky značených trasách (nevztahuje se dle platného Návštěvního řádu na občany těch částí obcí, jejichž katastrál. území zároveň tvoří území NP, na fyzické osoby vlastníci nemovitosti na území těchto obcí, jakož i na jim blízké osoby)

- **na území CHKO** není sběr rostlin a chytání živočichů výslovně zakázán, ale je **nutné respektovat další části zákona**, kde je např. v § 5 upravena obecná ochrana rostlin a živočichů (např. sběr rostlin je možný pouze v takovém rozsahu, aby nedošlo k ohrožení daného druhu na bytí, zániku místní populace apod.), v dalších částech zákona je zvláštní pozornost věnována ochraně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a ochraně ptáků

- **na území NP je tedy Zákon v tomto bodě přísnější, ale platí obdobně již výše uvedené, není smyslem ochrany přírody postihovat trhání kopretin do vázy na Vaší zahradě;**

³ hospodařením se rozumí výkon činností související s údržbou daného pozemku (nemusí tedy jít pouze o hospodaření ve smyslu získání úrody z pozemku); tato činnost by měla být taková, **aby nedošlo k podstatné změně biologické rozmanitosti, struktury a funkce ekosystémů**

- např. při obhospodařování zemědělských pozemků a porostů by se neměl provádět přesev trvalých travních porostů (TTP), používat biocidů při ochraně TTP, provádět hnojení TTP na pozemcích dosud nehnojených apod.; vždy se musí přihlídnout ke konkrétním podmínkám a stavu místních ekosystémů

Celé znění výše uvedených ustanovení zákona o ochraně přírody krajiny (č. 114/1992 Sb.)

§ 12 Ochrana krajinného rázu a přírodní park

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) **K umístování a povolování staveb, jakož i jiných činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody.** Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody 9a).

§ 16 Základní ochranné podmínky národních parků

(1) Na celém území národních parků je zakázáno

a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškozovat půdní povrch,

b) zneškodňovat odpady, které mají původ mimo území národního parku a zneškodňovat ostatní odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

c) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,

d) vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací,

e) pořádat a organizovat hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akce a provozovat vodní sporty mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

f) provozovat horolezectví a létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

g) sbírat rostliny kromě lesních plodů či odchyťovat živočichy, není-li stanoveno jinak v tomto zákoně, bližších ochranných podmínkách či návštěvním řádu národního parku,

h) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

i) zavádět intenzivní chovy zvěře, například obory, farmové chovy a bažantnice, kromě záchranných chovů, a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,

j) měnit stávající vodní režim pozemků,

k) stavět nové dálnice, silnice, železnice, průmyslové stavby, sídelní útvary, plavební kanály, elektrická vedení velmi vysokého napětí a dálkové produktovody,

l) provádět chemický posyp cest,

m) těžit nerosty, horniny a humolity kromě stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku,

n) pořádat vyhlídkové lety motorovými vzdušnými dopravními prostředky,

o) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národního parku.

(2) Na území první zóny národního parku (§ 17 odst. 1) je dále zakázáno

a) povolovat a umisťovat nové stavby,

b) vstupovat mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků,

c) měnit současnou skladbu a plochu kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o národní park,

d) hnojit, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady.

§ 26 Základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí

(1) Na celém území chráněných krajinných oblastí je zakázáno

a) zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

b) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

c) vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu,

d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

e) používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,

f) stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály,

g) pořádat automobilové a motocyklové soutěže,

h) provádět chemický posyp cest,

i) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti.

(2) Na území první zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

a) umisťovat a povolovat nové stavby,

b) povolovat a měnit využití území,

c) měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o chráněnou krajinnou oblast,

d) hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady,

e) těžit nerosty a humolity.

(3) Na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

a) hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické

rozmanitosti, struktury a funkce ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,

b) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice,

c) pořádat soutěže na jízdách kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 44 Závazné stanovisko k některým činnostem ve zvláště chráněných územích

(1) Bez závazného stanoviska orgánu ochrany přírody nelze učinit ohlášení stavby, vydat územní rozhodnutí, územní souhlas, stavební povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudační souhlas, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělit souhlas podle vodního zákona na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

(2) Závazné stanovisko podle odstavce 1 není třeba, jde-li o stavby v souvisle zastavěném území obce ve čtvrté zóně chráněné krajinné oblasti a pokud má obec schválenou územně plánovací dokumentaci se zpracovaným stanoviskem orgánů ochrany přírody k této dokumentaci.

(3) V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody.